

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad ca: litarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: a dohánytűzősdékben.

Liberalizmus – Szocializmus.

Az atyáskodó liberalizmus délelgeit gyermeke rakoncátlankodik. A külföldről importált szocializmus, táplálva az izgatók agitatója által, lavinaként nyomul előre, hogy a szabadság és jogegyenlőség nevében támadást intézzen osztály és vagyon ellen.

Szánandó, meg nevétséges is az a lázas kapkodás, melyet a pozitív kereszténység ellen harcoló liberalizmus tanúsít a nagy hullámokat félvert szocializmussal szemben. Az a nagy hatalom, mely fölfuvalkodottságában babiloni tornyot vélt építtetni és erejét csupán az Egyházzal érezteté; az az erőszak, mely keresztül gázolt igazságon és jogon, céljai elérésére és erkölcsstelen üzelmeinek végrehajtására, hazafiatlan eszméinek terjesztésére a hazafiatlan szocialdemokrátiát hívja segítségül, ahelyett, hogy a szocialdemokrátiát osztálygyűlöletét és a vallás-erkölcs ellenintézett támadását megfékezze. A liberalizmus, nemkülönben a szocializmus az ész alapjára festerítve, materializmusból táplálkozik, így nemcsak, ha működése a szívet hidegen hagyja, s miután érzelmi nélkül, érdekből egészíti ki, dolgozik, társadalmi baj megszüntetésére képtelen.

Az ember földi rendeltetését, viszonyait és cselekvését csupán az ész alapjára fektetni, eredetét a materializmus hideg princípiumára vezetni, a vallás és erkölcs magasztos fogalmat evidenter olyannak feltüntetni, amely a bigotteria keretében nagyon is bojklik, de az ember céljának

elérésében és boldogulásának előmozdításában semmi befolyással sincsen – esztelenség.

A vallás életelő elemét, erkölcsi szükségét képezi az embernek. Vallás nélkül nincs meg az emberben a legbensőbb elégedtség. E nélkül az ember — mondja Hettinger — olyan, mint a gyökérről levágtott fa.

Életelő szükségét képezi a vallás a jogi rendnek. Ami válasszuk el a jogot s megfelelőleg a köteleiséget, alapjától a vallástól, mi marad meg akkor, akár a jog, akár pedig a köteleység neve alatt a társadalomban? Font zsarnokság, erőszak — alatt pedig népszolgátság; marad az erősebbnek joga, a gyengébbnek köteleisége. (Dudek.)

És ezt látjuk a liberalizmus működésében, mely nagyzásában a végfelekig ment és forradalomba hajította a társadalom azon osztályát, melyet egy kis körültekintéssel és jó akarattal kielégíthetett volna. De nem. Nem a társadalmi osztályok anyagi existenciájának biztosítását, hanem saját önző érdekét társadalmi szem előtt, zsarnoksággal vélte a társadalom nyomatot enyhíteni és az elégedetlenek zaját csillapítani. S íme, előállott az erőszak természetes következménye, az elégedetlenek forradalma, mely nem kér többé, hanem követel, a liberalizmus által hirdettet eszme — a jogegyenlőség nevében. No de hadd evickéljen a felekezetségekben megieneklett liberalizmus, mi ugyan szorultságát nem okoztuk, sem azt, hogy eszeveszett nézeteivel zútonra

jutott. A szeretet nevében igazságot kértünk és osztályrésznünk lett az üldözés; a keresztény humanizmus nevében szabadságot kértünk és osztályrésznünk lett a börtön.

Nem egyszer volt már bizonyítva, hogy egyedül a pozitív kereszténység képes a socialis kérdést megoldani. A keresztény charit' eléggé hatalmas, hogy az inficiált és alapból kiforgatott rendet orvosolja. A humanizmus és liberalizmus pogány szempontból pusztá szó, mely szépen hangzik, de sem a socialis nyomort enyhíteni, sem a társadalmi rend ügymentét rendes mederbe vezetni nem képes. S amire a liberalizmus képtelen, kieszközli a szeretet, a kereszténység szeretete és humanizmusa, az Egyház liberalizmusa.

A szakadarság és pogányság, az istentelenség, nem tagadjuk, szinten állhat föl bizonyos elveket, de ezen elvekkel sohasem lesz képes új irányt adni, sem a társadalmi jólétet maradandóvá tenni. Hízőnyiték! kérnek? Jó akaratu és minden előfeltelet nélkül bepillantás a socializmus mozgalmába, állításunkat mindenben igazolni fogja.

És ha ez így van, mi jögon és alapon, mi célból intézi támadását a liberalizmus épp a pozitív kereszténység ellen? S mi célból szövetszökzik annak nyomására a minden rendet felforgató elemekkel? A világi hatalom, mely az Egyház iránti viszonyában forradalmi elvek s elemekre támaszkodik, vesztét keresi, mondja Joel Jacoby.

Mi célból indítja támadását a papság ellen,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Utazás az éjféli nap országában.

A svéd festőművészetet rendkívül érdekesnek és jellemzőnek találtam. Nem akarom a többi nemzetek fejlett, sokoldalú, évszázadokon keresztül edződött művészetével összehasonlítani. A svéd nemzet életé a harcok állandó folyamata volt. A muzsák pedig ijedten kelnek szárnyra a fegyvercsattogás idején. A jelenkor svéd művészei csupa kedves, megható, szelíd ábrázolással lépnek elénk. A tájképek szebbnél-szebb változatai után csak életképeket, bibliai jeleneteket, a vallásos svéd nép lelkeinek gondolatait látjuk.

És most önkéntelenül a spanyol nép festőművészetének jellemvonásai jutnak eszembe. Mily óriási a különbség a kettő között. A vallásos tárgyú képekről nem szólok, az idyllikus, a megható, szívet-lelket békével betöltő jelenetek itt — ott is egy forrásból fakadnak, a szeretet Istenének szívéből. De mily óriási a különbség, a mely az élet örvénylő forgatagából meríti ihletét. Még most is érzem a megrázó hatást, a mely a madridi modern képtár látásakor lelkeimet eltöltötte. Csupa iszonyúság, csupa dráma, csupa tragédia! Minden második képen sötét temetés, véres gyilkosság, az ártatlanok küzde me a zsarnoksággal. Mintha most is előttem állana az a kép, mely egy középkori zsarnok iszonyúságát ábrázolja. A fosztallás ül az arcán. A var homályos földalatti pincéjébe lép le, a hol egész sereg áldozatának levágtott feje hever lábai előtt.

Az egyik, a melyet abban a percben szakítottak le törzseről, iszonyu tekintettel átkot mond gyilkosa fejére. En iszonyodva hátráltam előre. A modern spanyol művészet ebben találja az érdekeset. A borzalmasság, a kín, a vergődés, a sötét gyász ihleti lelket. Mennyire különbözik ettől az északi népek végtelen nyugalma és szelídsege. A déliek verét felforrasztja az égető napsugár, tele vannak lobogó szenvedélyekkel, ezeket megfagyasztja a jég, a hó. Ha megudzodnak, a komor hideg, zsarnok természettel való küzdelemben edződnek meg. A spanyol, az olasz lármás, toladókó fecsegő, közlékeny, bohokás; az északi fia magabavonult, esenedesen elmélikedik, inkább bambulva csodál, mint tüzet elkeslik. Ha ideáink van, az a szabadság szeretete, a természet komor szépségeinek felő tisztelése. Mindez csakmibe jutott, mikor a svéd művészet otthonában, s az improvizált stockholmi muzeum trágas termeiben járkáltam. A mindent lenniből szenvedélyességnek csak egyetlen egyenlétet láttam: egy szoborszerportozatot. Azt mondják, hogy a svéd szobrászművészetnek ez a nonplusultraja. Hogy a szerelmű a tergyelye, az természetes. Egy leánynak ketten teszik a szepet s mindkettő táncra hívja. A leány rem utasítja el egyiket sem. Természetes, hogy összekad a kerékük. Partája nem csi, hogy az döntse el közöttük, ki legyen a győzelmi palmarja: a leány szerelme. A leány könnyűen relik, de a két elvakult ifju nem enged. A derékukat szorosan egymáshoz szíjjazzák s egyetlen fegyverükkel egy-egy késsel addig szikálják egymást, míg a fegyőzött kihalni lelkét. A leány aztán két egymás mellett domboruló sírra borul és zokog

elvesztett boldogsága fölött. Ez a történet négy reliefben és a két birkozó alak főcsoportjában van megörökítve. Az elvadult, őrvjögő szenvedélynek meglepőbb kifejezését nem láttam még sehoh.

A királyi palota szemben áll a nemzeti muzeummal. Közöttük egy darab, néhány száz méter széles tenger terül el csupán. Fényesnek, imponálóknak épen nem mondhatók. Vörös, disznélküli falával inkább egy nagy kaszárnyához hasonlít. S ezt a hasonlatosságot emelt az a körülmény, hogy ablakjait apró, araszos üvegtáblák képezik. A két előrenyúló szárny között esinos park terül el, a tengerparton pedig egy eléggé diszes pavillon fele, a hol a katonasereg szokta a publikumot gyönyörködtetni. A királyi kastély udvarára szabad levén a bemenet, természetesen nem mulasztottuk el, különösen mikor déli egy órakor a diszorség felváltását lehetett szemlélni, a mely alkalommal maga az ősz király is meg szokott az erkélyen jelenni, hogy hűséges alattvalóinak hódolatát fogadja.

A király és nemzete közt valami kedves, familiaris viszony áll fenn. Erre mutatott az az óriási kocsi, a melyen Stockholm előkelősége épen odajövetelünk napján a leendő trónörökös megerkezésére felvonult. Bizony a diszes bárók, a mily cneken a magyar magnások ilyen alkalommal parádezni szoktak, csak gyéren voltak láthatók. Úgy látszik, hogy az egyszerűbb s szerényebb igényekkel bíró polgári előkelőségek is szívesen látott vendégek a királyi palota terneiben. Nem is egyedül, hanem családjukkal jelentek meg, a mi a szívélyes összeköttetésnek csak örvendetesen jellemző vonása. Egyébiránt

kik az isteni törvény parancsának engedelmeskedve, csupán csak kötelességüket teljesítik? Miért vádoltatik a papság lázadással akkor, midőn kötelességüket teljesít? Hiszen ők nem tagadják meg a fejedelmeknek és törvényhozóknak a kötelességüket, mivel rendeleteiktől csak akkor térnek el, midőn olyasmit parancsolnak, amire semmi joguk sincs, amennyiben Isten megbántásával rendelik, ami tehát éppen ezért igazságtalan dolog s bárminek nevezhető inkább, mint törvénynek. (XIII. Leo a kereszt. polg. főbb kötelességei).

Talán a liberalizmus nyújtotta elveknek hódoljunk, melyek evidenter minden társadalmi rend felforgatására irányulnak s nyilván azért publicáltatnak, hogy a könnyen hívők megtevesztetvén, jó maguk a zavarosban halászhasznának és önző céljaikat kielégítsék? Ily működésre nem cooperálunk et si fractus illabatur orbis.

És nem kell-e ahhoz nagy képmutatás, hogy a liberalizmus akkor, a midőn az osztályharcot előidézte s dacos önfejűségében a katolicizmus boszujára veté el a felekezetségtől üszkét, -- türelme, békeszeretete és egyesült működésre hívja fel a megbántott és a hazafiatlanság vádjával sújtott papságot!

Nem tagadjuk, szépen hangzik az, midőn a liberalizmus az ő hitetlen, vallás-erkölcsből kivédett elvei keresztülvitelében a katolicizmus zömét békeszeretetre és türelme int; de szeretnők látni azt is, ha a buzgó békebíró a kath. hit fellendülése és nemese célja kivételében, a kath. hit hátró védelmezésében példával járja elől, avagy hasonló esetek előfordulával türelmet és békét gyakorolna.

Mit akar a liberalizmus?

Jól tudja, hogy nagy erkölcsi hatalom a hit, mely kétélű kardjával vágja szét a hitetlenség és ravasz fontoskodás gordiusi csomóját, s mivel tudja, hogy tervei kivételében akadály a hit, békóba veri a lelkeket s eltűnít a szólásszabadságot; földézi a harcot osztályok között, öntudatosan szítja a tüzet, a rágalom tüzet; öntudatosan rendeztet négyületeket egyes felforgatókkal, hol applausussal minden megjegyzés nélkül, szabadon tétetnek felszólalások az Egyház

törvénye és papsága ellen; szóval, minden eslekményből kitetszik, hogy a hitetlenséget óhajja uralomra juttatni. És ha célja kivételében akadályt lát? minden lelkiismeretbeli furdalás nélkül követi a hitújítás atyjának Priesiashoz intézett eme tanácsát: mit Waffen und nicht mit Worten, mintha az igazság szavát, a hitnek erejét, a lélek szabadságát, a szellem szikráját, a védelem jogát, fegyverrel, nyerserőszakkal elnyomni lehetne. A lejtőn igazság phoenixként új életre kel és megtörést kíván.

A szocialis mozgalomnak jelen stádiuma, mely politikai allűrökkel handabandázik és a társadalom szocialis nyomorának enyhítését célozza kétszeres vigyázatra sarkal. A cél csak burkolt, a való azonban igazságot tárja elénk, mely leszögezi a szocializmus tulajdonképpeni szereplésének irányát, mely nem más, mint a társadalomnak keresztény érzelmeiből való kivételkövetése. Már pedig Guizot a szocialis kérdést csak keresztény alapon mondja megoldhatónak. A szellemhős convertita Farcke halalos ellene minden államnak, mely keresztény jelleméből kivételkövetni, oly mindehatóságot követeli, aminőhöz joga nincsen. Az állam -- ugymond a nagyhirű spanyol publicista Donoso Cortes -- erőssé, naggyá növekedett az Egyház kebelén és most azt hiszi, hogy eléggé erős arra, hogy önmaga lábán állhasson: XIII. Leo szavai szerint: az egyház és ország érdekei oly benső viszonyban állanak egymáshoz, hogy amennyit az előbbtől elraboltak, ugyanennyit elvesznek az alattvalók jólétéből s az uralkodók fenségéből.

Ez utóbbi szavak igazságát tapasztaljuk napjainkban. Az államok emancipációja az Egyháztól szomorú következmények nélkül nem maradhat. A hitet megsemmisíteni úgy sem sikerül, de a vallásos meggyőződést erőszakkal elfojtani és az embereket bizalmat megingatni épp oly factor részéről, mint amilyen az állam, inhumánus dolog. A vallastalan nép sohasem a jó polgár, mert csak saját önző célját követi, ennek elérésében nem néz semmit és senkit, sem igazságot, sem jogot, mert lelke egyoldalulag materialisztikus irányban lévén kímélve, a magasztos kötelemek célját fölfogni képtelen.

Oszkár spanyol király leereszkedő nyájasságáról lesz még alkalmam szólni, a mikor a magam szemével győződtem meg, hogy mekkora és mily példászerű az a vonzódás, melylyel a király és nemzete egymás iránt viseltetnek s mily üdvös volna, ha ennek a szép példának egyebütt is látnók a követőt.

A királyi palota mellett egy csinos kiszigeten emelkedik a svéd képviselőház. Természetesen, hogy megnéztük. Hármán nekivágtunk s hiába intetett a diszbeöltözött portás, hiába magyarázta svéd nyelven, hogy tilos a bemenet, mi alapul véve a szentírás megdönthetetlen szavait, hogy még a menyország is az erőszakosaknak nyílik meg, áttörtettünk az akadályokon. Aztán elcsiptünk egy előkelő külsejű uriembert s tisztelttel engedelmet instálva tőle, megkértük, hogy nyújtson módot a szép palota megtekintésére, mert hát mi egy politikusi nemzet fiaivólunk, a mely nemzetnek éppen most szintén megvan a maga uniói bonyodalma. A tarsalgás: miután kölcsönös sajnálkozással kijelentettük, hogy mi svédül, ő pedig magyarul nem tud -- természetesen németül folyt. Bemutatott mindent, a képviselők és főrendek termét, a könyvtárszobát, tanács termeket stb. stb. végül pedig kivitt bennünket az erkélyre, a honnan megmutatta a tisztelt Ház környékét, elmondva, hogy a szépséges épület kerek öt millió koronájában került nemzetének. A mi 30 millió képviselőházunkat, mint Európa legszebb ilyen mű épületét természetesen ismerte s bevallotta, hogy ha ránk ebből a szempontból föltekintenek is, de azért az övéket sincs okuk szégyenleni. Mi viszont gratuláltunk neki az ele-

gans és meglepően impunáló lépcsőházhoz a kedves üléstermekhez stb. valamint ahhoz is, hogy az ő nemese izlettük a politika tanácskozások színhelye körül is megnyilatkozik, a mennyiben anyai virággal díszítik fel a t. Hazuk környékét, a mennyi egy sok idealizmussal megrakodott nemzet lélkéhez illik.

Természetes, hogy a politika is szoba került köztünk. Hogy a svéd és norvég konfliktus kitörésének mi lesz a vége -- ő is, meg vele együtt minden képviselőtársam, bizonytalanulak látja. A norvégokra rettenetesen méltatlankodnak s váltig bajtogatják, hogy a jóaságos öreg király, a kinél alkotmányosabb, nemesebb lelkű király: a leg-alig volt meg Svédországnak, nem érdemelte meg ezt a keserű megpróbáltatást. Háboruszkodni nem akartak, de hogy királyt sem fognak adni a norvég nemzetnek, az körülbelül bizonyosra vehető.

Megköszöntük a szives, készséges kalauzálást s egy félórát ott időzés után búcsút vettünk szeretetre méltó jóakarunktól.

Érdekes a Riddarholms-kyrkán, a svéd királyok és államférfiak temetkezési helye, a melytől illo belépődjé letizelése mellett kiké megnézhet. Egy régi, kopott csucsútes templom, tele összerongyolódott zászlókkal, a diadalmas csaták beszélő emlékeivel. Arnyékukban pihennek a csaták nyugvó oroszzlánjai. Között első sorban Gusztáv Adolf, Svédország legnevesebb királya, a 30 éves háború egyik főszereplője. A Bernadette-uralkodó család halottait szintén itt pihennek. Évenként gyásztiszteletet tartatnak az elhunytak emlékei felett.

Stockholm számos templomát, lépten-nyo-

A liberalizmus célja ne a hitetlenség terjesztése és a társadalmi osztályok dissolutiója legyen, hanem a polgárok jóléte, anyagi exisztenciájának biztosítása, elégedettsége és vallásossága. A mai társadalom ijesztő problémáinak sikeres megoldásához csak a vallásosság vezethet el. Hisz a nagy Napoléon is beismerte, hogy Franciaországnak akkor tette a legnagyobb szolgálatot, midőn a vallást ismét helyreállította.

Midőn a liberalizmus a társadalmi kérdések megoldására a szociáldemokrátiát hívja fel, teljesen hazaelesen irányt követ s a népek jövőjét teszi kétségessé. A szociáldemokratia, mint további fejtegetéseinkből kitűnik, a nép hiszékenységére spekulál s bombasztikus frázisokkal viszi őket a lejtőre, hol az a szegény elvadított nép, érzelmeiből, anyagi jóvoltából kifosztva, tönkre megy. Értjük, tudjuk a szociáldemokratia felbuzdulását és kirohanását a csuhások ellen, s hogy a liberalizmus is egyet ért velük, nem csodáljuk. Szivlelje meg a liberalizmus, amit Haupt-poul tábornok 1851. nov. 7-én a francia kamara ülésében mondott: „Ha nekem valamely személy vagy testület tényleges szolgálatot tesz, nem sokat tördöm vele, hosszú, vagy rövid-e az öltöny, melyet visel.”

Fülöp István.

UJDONSAGOK.

— Sztrájk a Szent-György kórházban. Ilyen is van s természetes, hogy ennek is nálunk kellett megtörténi. Kedden és szerdán sztrájkba állott a kórház szolgálatmunkái és jöformán összes ápolói. A betegeknek nem volt rendes személyzet, mely vacsorát és reggelit szolgált volna fel, zavar és fejtettség hangjai visszhangzottak a kórház falai között, míg végre dr. Révy Ferenc, a kórház főorvosa a rendőrség segítségével s egy érlelyes ultimátummal az ostoba bomlásnak utját állotta. Hogy a cucilista jelszavak és ábrándok voltak az egész mozgalom tökéi, nagyon természetes. Kedden este ugyanis valamelyik szolgának rosszul izlett a vacsora. Előleked vendéglőit koszt koválygott a fejében s boldond cucilista ésszel arra gondolt, hogy ha fejé

mon előforduló szobrait nem említeni, hiszen nagyon aprócsok részletekbe kellene becsátkoznom. De érlekesnek tartom megemlíteni a szocializmus csodáit, mely ebben a szélid, esőséden véru népben is megtalálta a maga követőit. Impozans, nagy palotájuk van, a hol kellő komolysággal állnak őrt a munkásoknak jogai és kötelességei felett. A munkaviszonyokat okos vigyázattal figyelik. S így van ez helyesen és nem mint nálunk, az ahol egy-két éhenkórász facér mesterlegény tudás és szeretet nélkül csak a zavarosban való halászás művészetét fejleszti.

Az egyik délcélőn végigjártuk a piacot, a mikor Stockholm gyomra megmozdult, hogy jogait követelje. Az első ami meglepett, nem a sürgő-forgó néptömeg, sem az árucikkek különfélesége volt, hanem az az ümepélyes komoly csend, melylyel a délcég kofák apró ügyleteiket intézik. Szinte képzeltelien ez a mi viszonyaink közt. Itt a tizedik kofa összevész a huszadikkal s a piaci szótár összes virággal kacskaringó rígmusokba szedve úgy leteremtik egymást, hogy a tisztességes ember egyáltalán nem tudja, a filét, szemét, vagy a bámulatában nyitva felejtett ajakát siessen-e előbb becsukni. A stockholmi kofák legkövérebbje is néma csendben nyomja a maga jól megalapozott ülőhelyét, az élet első követelményének a nyugalmat tekintti s hogy a gyomor csendes emésztést semmiféle lelki emóció meg ne zavarja, ajkai rövid szavakban rebegik a boldogító igent, a melylyel a vevő meglegedvén, kész az alku és fogy az áru. A hatalmas, borju nagyságu halakból oly édes mosolylyal vagdalják le a főhéher szeleteket, hogy a ember nem győzőt eleget nyelni, mikor

ben lehet miért ne lehetne a gyomrában is. Hát-raszegte a nyakát s kijelentette, hogy ember azt a kosztot meg nem eheti s hogy adják a kutyának stb. A másik vérszemet kapott, a harmadik helyeselte s fél óra mulva ott állottak a világot megmentő eszmék kapujánál, a sztrájknál. A szolgazemélyzetről a eszme átragadt az ápolókra s kiadták a jelszót: *sztrájkolni fogunk* s a kórház számlájára a vendéglőlőből fogunk kosztolni. S úgy lett, a miként beszélték. A betegek este hiába várták az ápolókat, a szolgazemélyzetet, azok ráfeküdtek a lelkiismeretükre és sztrájkoltak, aztán pedig megállapodtak, hogy mennek fel Pestre, a miniszterhez, panaszra. Mielőtt azonban a bőszen fenyegetést beválthattak volna, megérkezett dr. Révy Ferenc főorvos és a rendőrséggel, valamint a kórházi orvosokkal folytatott tanácskozás után kijelentette, hogy a ki munkakörében tovább maradni nem óhajt, az a rendőrségnél átveheti a könyvét és megszállt bérét a további teendőket pedig várja ugyanattól a rendőrségtől. A sztrájkolóknak hatott ez az eszűkhöz mért argumentum, elővették a jobbik tudásukat s ujra munkába állottak. A vezetőség pedig felvett egy légió újabb jegyzőkönyvet s most a kórház régi bajai mellett egy újabb bizonydalom szálaí várnak a kibogozásra.

— **Athelyezés.** *Gáspár* Károly főreáliskolai tanár, városunk társadalmi életének egyik agilis tagja Székesfehérvárról a budapesti V. ker. fő gimnáziumhoz helyeztetett át.

— **A keresztény-szocialisták** — mint jeleztük már, — szept hó 10-én nagy népgyűlést rendeznek, melyre városunk országgyűlési képviselőjét Zichy Jenő grófot is meghívni óhajtják. A függetlenségi körben ez irányban nagy értekezlet lesz holnap d. u. 4 órákor s jelen lesz rajta városunk országgy. képviselője is.

A szociáldemokraták hallván a keresztény-szocialisták akcióját s hogy a gyűlésen nagy nevekkel jelennek meg, szintén írtak Zichy Jenő grófnak, kérve megjelenését. Zichy gróf elsősorban az íránt követel kikötést, hogy a cucilisták a koalíció ellen semminemű támadást ne intézzenek. A pesti cucilista Pelczéder Ágoston, a 7 szavu

elgondolja, miként is fest mindez az asztalon. A különféle gyümölcsök vidám mosolygással köszöntik a vendőt. Retek, cseresznye, délről szállított szilvák, körték, almák, dinnyék stb. a konyha százféléképen szükséges főzni való csendes lassúsággal vándorolnak a cakkerek mélyére. Ha magad akarnál lopni, ha rávinné a lelkiismeret, könnyen megteheted, mert a svédoknál nem szokás a lopás. Ehes, incselkedő suszterinat, a ki a cseresznye tolvajlás művészetében gyakorolná magát s kisebb-nagyobb perpatvarhoz szolgáltatná a gyújtóanyagot, aranyért se lelsz.

Apropos! Gyerek! Itt egy pillanatra megállapodom. Svédországban gyereket ritkán, koldust egyáltalán nem lát az ember. Az a sokszor kellemetlen, többször jöleső zsvajvgás, a melyet a mi apró nációnk csinál, ott rettenetesen elenyésző. Nem tudom, hol tartják őket, mindig iskolában vannak-e, vagy a szülői szeretet folyton védő karjait tartja-e fölükük — de én három hét alatt, míg a skandináv felszigetet jártam, az embereket között legkevésbébbet gyereket találtam. Azt hiszem helyesen értesültem, hogy a nemzetirtó nyavalya a mely Franciaországot emészti, a mely Magyarország legmagyarabb vidékein napról napra nagyobb arányban pusztítja a jövődó reménységét a skandináv felszigeten is otthonos. Szóval az, a mely Székesfehérvárról találtunk, hogy a külvárosokban egy családra átlag 7 gyerek esik — ritka példája a nagy világnak.

Bilkei Ferenc.

bizalommal fölparádézott néhai képviselő-jelölt lesz.

— **Letört virág.** Ifjú élet összetört reményeinél, fehér koporsóra szórt hervadó virágoknál mindig nehéz szívvel állunk. A ki azt fardot, hogy nehéz munkája édes gyümölcsötől a halál fossza meg, igaz, őszinte részvetet kelt bennünk. Kedden az esti órákban egy szorgalmas, becsülettel törekvő élet aludt ki *Angeli* Dezső a felsőkereskedelmi iskola érettség tett növendékének halálával. Szorgalommal, megfeszítve minden erejét küzdött munkája jutalmáért, az érettségi bizonyítványért. Elnyerte becsülettel, tisztességgel, mindenki megelegedésére. A halál azonban csak addig szabta ki neki az erőt, míg dolgozni tudott, mikor munkája gyümölcsét elérte, letépette a körágyra, hogy rövid két hónapi küzdelem után diadalmasokdjék az összeresolt szervezetnek. Megállunk a ravatal előtt s csak egy gondolatunk támad: mily rettenetes nyomorúság volna a küzdő élet, mily szörnyű volna a hideg halál gondolata, ha nem állana mellénk vigasztalóul a reménység fehér angyala, mely egy jobblét, egy örökélet kinyit kapuja felé vezet bennünket.

A szomorú s mely részvetet keltő gyász-esetről a következő sorokat kaptuk:

Ózv. *Angeli* Józsefné, szül. *Hindelang* Paula mint anya, *István*, *Nándor*, *Ódon*, mint testverei, *Hindelang* *Borbála*, *Terézia*, *Anna* férj. *Lukácsy* *Antal* mint nagynejei és *Lukácsy* *Antal* mint sógora, maguk, valamint a nagyszámú rokonság nevében, mely tájadalomtól elszomorodott szívvel jelentik, hogy a szeretett és legjobb fiú, testvér, unokaöcs és rokon *Angeli* *Dezső* a felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatot tett tanítványa hosszu, türelemmel viselt, sorvasztó betegség és a halotti szeszegnek ajtatós felvetel után életének 18 ik évében, f. evi aug. hó 29-én d. u. tel 3 órákor lelket visszaadta I. erentőjének. A drága halott földi maradványait f. hó 31-én d. u. 3 órákor fogták a gyászhozól (Kécska *Janos*-utca 6. sz.) a Szentkeresztől elnevezett sorsot temetőben a feltámasz boldog reményében nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmiséldozat szept. hó 1-én d. e. 7 órákor fog a felsővárosi plebanmatemplomban a Mindenhatóknak bemutatni. — Székesfehérvár, 1905. augusztus hó 29-én. — Jézus szentesges szíve könyörülj rajta!

— **Majd elfelejtettük.** A köztünk és a Sz. és V. című újság közl felmerült afternak újabb stadiuma lett. Dr. *Lurja* *Aladár*, a ki civil urakkal szemben a lehető legkezezyesebb kézzel szokott fordulni s a legvastagabb sertéseket is kejjel zsebrevagta, papokkal szemben a legdurvább gombaságyakat szokta megengedni: csatornoki cik-kunk után fölhorokant s a mint csodalokozással látjuk, eszebe jutott, hogy ő pirulni is tud. Felölti az új fogat, begeri, hogy beporól bennünket, mert nem akar lapjának olvasói előtt ilyen vagy olyan hangon beszélni. Műd nélkül eszaljuk a felhőberedést. Hiszen egy két hónappal ezelőtt olyan szavakat dobalt telenk, a melyeket csak azért nem toroltunk meg, mert kijelentettük, hogy nem érezhetjük magunkat *állata* sertve. No de jól van! Nem baj! Legalább bizonyíthatunk. Műdunkban lesz begazolni, hogy szavaink nem légből kapott kohlományok. Legrosszabb esetben pedig megtudjuk, hogy dr. *Lurja* *Aladár* becsülete hány koronát ér ő és 10 között.

— **Cucilista okvetellenkedés.** Hogy mennyire megrontotta még a józanul gondolkozó munkás népek gondolkozását a cucilizmus, mutatja a következő eset. *Vincz* *Imre* székesfehérvári építési vállalkozó néhány hét óta *Sárosdon* dolgozik munkásaival, a hol a rom. kath. templom falainak restaurálását bízták rá. Igazi tizenhárompróbas szocialista, a kinek a szájában a jogok követelésén kívül legfőbbször az ital fordul meg. A munkát ellenőrző kir. mérnökség kiküldöttje a legjobb akarat mellett egyetlen alkalommal sem volt képes őt józan állapotban találni. Megtörtént meg egy esetben, hogy vad cucilista nőráktól viszhangzott az Isten szent háza, mely nőtámban hogy ninesenek Isten dicsőrejt, mindenki tudhatja. A mellett a legügyetlenebb intézkedések egymást érték, így pl. a torony bádogtetéjét televérték lyukakkal s hogy hibájukat pótolják, a gödrékbe cementet öntöttek. Az ellenőrző közegek minden jóakaratu figyelmeztetése hasztalan

volt. *Vincz* ur felelete állandóan az ismeretes cucilista j. lszó maradt:

— *Az teszék, amit akarok. Az Urísten se parancsol nekem.*

Hát az Urísten nem csinált semmiféle csodat, hanem ma csendőrség érkezett Sárboágdról Sárosdra s a cucilista urakat a templomnál teljesített munkától eltávolította s helyettük józan munkásokat alkalmazott a munkálatok teljesítésére.

Ide viszi a fékevesztett cucilizmus a mi szerencsétlen népünket.

— **A beírások.** a községi felsőbb leányiskola I-ső II. V. s a polgári leányiskola III. és IV. osztályába szeptember hó 4-én kezdődnek.

— **A javítóintézet viszás belügyei.** Mintegy két hét óta beszélük már városszerte, hogy a helybeli kir. javítóintézet ügyei nincsenek a legnagyobb rendben, melynek okozójának egvézst az igazgatót, másrészt *Lónyay* *János* családfőt tartják. Az ügyek szanálására kiküldött miniszteri biztos felterjesztésre az igazságügyminiszter úgy *Vásárhelyi* igazgatót, mint *Lónyay* családfőt fellüggesztette állásától. Részletes tudósításunk a következő: A javítóintézetben, mely egyike a legnagyobboknak az országban, oly nagyfoku személyi ellentétek és belső viszályok támadtak s egyéb szabálytalanságok történtek, hogy a miniszter a javítóintézet igazgatóját és egy családfőt állásától fellüggesztette, a többi tisztviselőket ellen pedig vizsgálatot rendelt el. A javítóintézet fellüggesztett igazgatója, *Vásárhelyi* *Gyula*, négy év óta áll az intézet élén. A nevelés és javítás terén helyes intencióval sokat lendített az intézet ügyén, azonban panasaga és szerlelett elnező természetű olyan visszas állapotot teremtett a javítóintézet belső szervezetében, hogy ez miniszteri beavatkozást vont maga után, mely az igazgató fellüggesztésére vezetett. A belső surlódásokat különösen *Lónyay* *János* családfő szította, akit mintegy három évvel ezelőtt helyeztek ide Aszódra büntetésből, egyen összetérhetetlen természetű miatt. Erről a rossz szokásról itt sem tudott lemondani s mindjárt az első napokban éreztette környezetét, *Lónyay* *nak* ugyanis, aki családos ember, ep úgy, mint a többi hat családfőnek, neki is három szobás lakást adtak az intézetben, amelyet azonban ő nem talált megfelelőnek s mindezt az igazgató helytelen s celzatos intézkedésének tulajdonította. Ettől fogva örökös szótölődés volt közöttük, ami annyira elfajult, hogy később már az intézet vezetésére is karos hatással volt. Az egyetértés és a rend a tisztviselői karban teljesen megbomlott, sőt meg a munkavezetőkre is kihatott s ezek is kenyük-kevdük szerint cselekedtek. Az ő elmé-és korul is nagybőv hibák fordultak elő. Például egy ideig elvezethetetlen kenyéret adtak a növendékeknek, amelyet később vizsgálat végett felküldtek Budapestre, ahol megállapították, hogy a kenyér tényleg rossz. Vegre a felmerült sok panaszra az igazságügyi miniszter vizsgálatot rendelt el, amelynek megajtására augusztus hó elején *Tóth* miniszteri szemellenőrt küldte ki. Napokig tartó vizsgálat után a szemellenőrt terjedelmes jelentést terjesztett a miniszter elé, aki ennek következtében újabb egy miniszteri biztost küldött Székesfehérvárra a vizsgálat tovább folytatása végett s egyben elrendelte *Vásárhelyi* *Gyula* igazgatót és *Lónyay* *János* családfő fellüggesztését. E célból f. hó 22-én, kedden, dr. *Láday* *István*, az igazságügyminiszteriumhoz beosztott albiró és *Molnár* *József* miniszteri számsztizt jegyzőkönyvvezető érkezett Székesfehérvárra. Velük együtt jött *Mészáros* *Sándor*, a kassai kir. javítóintézet helyettes igazgatója is, aki nyomban átvette a fellüggesztett igazgatótól a javítóintézet ideiglenes vezetését. Dr. *Láday* miniszteri biztos azóta szakadatlanul végezi a vizsgálatot, mely még mintegy nyolc napot fog igénybe venni. Hogy a vizsgálatnak mi lesz az eredménye egyelőre tudni nem lehet, annyi azonban bizonyos, hogy úgy *Vásárhelyi* igazgatót, mint *Lónyay* családfőt a legjobban esetben másbóra fogják elhelyezni. A vizsgálat eddigi eredménye, amely a két fellüggesztéssel járt, városszerte érezhető feltűnést keltett, annál is inkább, mert *Vásárhelyi* *Gyula* igazgatót mindenki bekés természetű, hig-gadt embernek ismerte. Valószínűleg a nagyobb hiba *Lónyay* *János* családfőnél keresendő.

— **Névváltoztatás.** *Braun* *Győző* és *Braun* *Ottó* helybeli lakosok vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel „*Balázs*“-ra változtattak.

— **Gép bemutatás.** A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület f. évi szeptember hó 3 án délelőtt 11 órakor Bajzáth Ignác székelyhídi lakos tulajdonát képező szabadalmazott kosárbetéttel esélylési és kukoricaszárítási próbát végeztet báró Springer Mária Adony Pusztá-Szabolcsi uradalomban. Felhívjuk ennélfogva a gazdaközönséget és az érdeklődőket, hogy a fent említett napon és időben Adony Pusztá-Szabolcsi uradalomban minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

— **Az ettyeki vásár,** nevezetesen az állatvásár szeptember hó 6 án, a kirakodó vásár pedig 7-én fog megtartatni. A ragadós szái- és körömfájás miatt hasított körmű állatok felhajtása tilos.

— **Napfogyatkozás.** Tegnap délután egy és két óra között, pontosan 1 óra 30 perckor, a hold a nap és föld közé jutott útjában s napfogyatkozást idézett elő. Magyarországon csak részben volt látható ez a ritka égi jelenség, mert nálunk csak a felét fedte el a hold a nap fénylő korongjának. Teljes napfogyatkozás s így teljes sötétség csak egy kis helyen volt a földön. Ez a sáv Spanyolországban és a Földközi tengeren keresztül Afrikába vonult. Legjobban megfigyelhető Burgos Spanyol városban, amely a fekete sáv magjában van, elég magas helyen, úgy, hogy csillagászati megfigyelések alkalmas. A teljes megfigyelés ott mintegy 7 percig tartott. Tőlünk Magyarországhoz *Füvi Gyula* jezsuita atya a kalocsai csillagvizsgáló részéről és *János Ede* asszisztens a kartali csillagvizsgáló részéről utaztak Burgosba. A sávhoz közeledő városokban a napból csak egy keskeny sárló látható, mint újholdok a holdból. Nálunk azonban csak a nap fele homályosult el, a világosan maradt rész azonban annyira fényt lövelt ki, hogy az elsötétült rész csak homályosnak látszott. Olyanforma bizonytalan fény terjedt el, mintha felhő vonult volna el a nap előtt, noha az ég csaknem egészen derült volt. De a homály egyre növekedett, míg háromnegyed háromkor elérte maximumát. Ekkor késő délutáni alkonyathoz hasonlított a világítás. Ezután világosodott és háromnegyed négyre újra kiderült az égbolt. Székesfehérvár utcái természetesen telve voltak a fogyatkozást lesókkal, akik bekormányozott üvegdarabokat szorongatva szemléltek a ritka tümenényt. De hogy is ne, hiszen a legközelebbi kerek ötven esztendő múlva lesz csak!

A napfogyatkozás legérdekesebb talán a Balatonon volt. Az aligai magaslatokról tekintve a tó tiszta tükrére lassan egy kis árnyék kezdett borulni, a mely percről percre növekedett, hatalmas félkörre vált, aztán lassan-lassan tovavonulva ismét helyet adott a nap vidám, éles sugarainak. A kik a Balaton magaslatairól néztek a természet kedves, imponáló tümenényét, nem fogják elfeledni annak érdekes szépségét.

— **Letartóztatott cselédeány.** Csákvári Mari cselédeány gazdáját Nagy Ignác mosodást meglopva oly módon, hogy a neki átadott számlákra felszedett pénzt elköltötte, aztán nem ment vissza helyére. A rendőrség letartóztatta a tolvajt, akit átkísérnek a kir. ügyesség fogházába.

— **Tolvaj napszámok.** Belák Istvánné Széchenyi-utca 63. sz. alatti lakos folyó hó 24 én éjjel szokatlan zajra ébredt fel. Kiment a konyhába, ahol legnagyobb rümelére a katonai mögött egy embert látott gubbaszkodni. Segélykiáltásaira a szobából kisiető férje és legényfiai elfogták az illetőt, akiben legnagyobb meglepetésükre egy volt napszámot, Gejér János helybéli lakost ismerték fel, aki valószínűleg lopási szándékból rejtőzködött a konyhában. Gejér János, a ki gabonaképsért 3 évet töltött a soproni fegyházban és csak május hóban szabadult onnan ki. Belákék alaposan elrakták és elengedték. Az ezt követő éjjelen Gejér beállított a Belákék szomszédságában lakó Papp József udvarába. Pappot, aki az istállóban aludt felkeltette és négy zsák búzát kínált neki megvételre. Papp visszautasította az ajánlatot, mire Gejér kijelentette, hogy senkinek, de különösen Belák Istvánnak ne szóljon, mert felgyújtja a házat. Papp így érte, hogy hallgatni fog, de másnap azért elmondta a dolgot Belákéknak. Ekkor ünt ki, hogy Belák István kamrájából négy zsák buza hiányzik, melyet kétszementül csakis Gejér János lophatott el. Később két zsák gabonát megtaláltak az udvaron felállított kazalok egyikében beásva, kettőnek azonban

már csak a hült helye látszott. Ugyancsak ekkor tünt ki, hogy a padláson is jártak tolvajok, ahonnan nagyobb mennyiségű mosósappant vettek el. Belák István feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást, de Gejér már nem sikerült elfogni, mert az élve a gyanúval Budapestre szökött. A nyomozás azonban megállapította, hogy Gejér a lopásokat Fülki Papp Ferenc nevű társával egyetemben követte el, kit a rendőrség már le is tartóztatt. Gejér körözését elrendelte a rendőrség.

— **A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár részvénytársaság szeptember 1-től kezdve délután is tart hivatalos órákat és pedig 13-15-ig.**

— **Mikor a vásári művészek mulatnak.** Tegnapelőtt este a vásári fényképezők, bűvészek kardnyelők és egyéb mutatványosok zártkörű mulatságot rendeztek a vasártéri Ehrenthal-féle vendéglőben. A mulatság, melynek folyamata alatt meglehetősen mennyiségű bor fogyott el és így a résztvevők többé kevésbé borosak voltak, zártkörű verekedéssel végződött, melyben az összes jelenlevők tekintet nélkül korokra, nemükre és művészetükre, teljes számban résztvettek. A koremsáros, aki remülve látta, hogy a kigyó ember fejetelejn állva megdajlja hasba a hozzá közeledőt, és hogy a legtoronász a gázláng karos világítóján függő ostromgolyókat, jeltében a rendőrségre ízent, hogy gyorsan küldjenek segínyt, mert a bűvész, művész és egyéb mulatványosok egymást Csakhamar megérkeztek a rend éber óre, mire azután a legtoronász lebillent a gázláng karjairól, a kigyó ember is talpra állt, szóval az egész díszes társaság rendez állásba helyezkedett. A derék alakbata kompánia a város házára került, ahol azután Kuti Fülöp rendőralkapitány ítélkezett felettük, aki kisebb-nagyobb pénzbírságra, meg nem fizetés esetén megfelelő elzárásra ítélte a harcias feleket. A büntetést mindannyian leülték, kivéve Baranyai Kezsi mőri illetőségű lemezdobalót, aki a 40 korona pénzbüntést gavallérosan kitette.

— **Tolvaj a vasuton.** Érzékenyen meglópták a napokban a vasuton Füredi János veszprémi kegyesrendi tanárt Füredi kabátja zsebéből Veszprémtől Székesfehérvárig kilópták 130 koronát tartalmazó pénztárcáját és 1000 koronáról szóló takarékpénztári könyvét. Füredi feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Törvényszéki hírek.** A székesfehérvári kir. törvényszéknél 1905. évi szeptember havában megtartandó büntető felelővétel tárgyalásokról. Szept. 7.: Kovács István lopás vétsége. Volsits Ottó s tsai becsületsértés véts. Kovács Ignác és neje jogtalan elcsatolás. Wichtel Ferenc s tsai könnyű testi sértés. Glück Mór sajtó rendőri kihágás. Kovács István s neje becsületsértés véts. Ober István lopás vétsége. — Szeptember 14-én: Bodó József lopás vétsége. Grimm József sikkasztás vétsége. Antal János ingó vagyon rongálás stb. — Szeptember 21-én: Kéri András s tsai súlyos testi sértés véts. Bogárdi Lajos súlyos testi sértés véts. Csizmadia József becsületsértés vétsége. Tóth István súlyos testi sértés vétsége. Petkovics György s tsai súlyos testi sértés vétsége. — Szeptember 28-án: Wencz József ingatlan vagyon rongálás. Simon Eduárd súlyos testi sértés vétsége. Bárány György s társai súlyos testi sértés vétsége. Malics János és társai könnyű testi sértés vétsége. Rapai János s társai könnyű testi sértés vétsége. Riedel József súlyos testi sértés vétsége. Urközi János becsületsértés vétsége.

A székesfehérvári kir. törvényszéknél 1905. évi szeptember havában megtartandó büntető tárgyalásokról. Szeptember 5.: Andrá János hatóság elleni erőszak büntette. Czifrusz János hatóság elleni erőszak. Nagy Mirk Antal lopás vétsége. — Szeptember 6.: Ifj. Laki Mihály súlyos testi sértés büntette. Selyem Ferenc lopás büntette. Ifj. Takács György s tsai súlyos testi sértés vétsége. Csupor Lida lopás büntette. László Aladár párvádál vétsége. — Szeptember 9.: Kovács Mihályné emberölés vétsége. Mayer Mária lopás vétsége. Szili József s tsai lopás büntette. Cseh György s tsai lopás büntette. Tancsár Katalin gyermek kitétel büntette. — Szeptember 12.: Benicsik Adam s tsai súlyos testi sértés. Czajler

István nyilv. rágalom. vétsége. — Szeptember 13.: Klébert Ignác né hamis tanúzásra csábítás. Vulék István s tsai lopás büntette stb. Ferenczi Ferenc emberölés vétsége. Jankovics János s tsai lopás büntette stb. — Szeptember 15.: Id. Derecskei István s tsai súlyos testi sértés stb. Kovács István s tsai súlyos testi sértés büntette. Balog László s tsai súlyos testi sértés büntette. Szedlák Józsefné nagánokirat hamisítás. — Szeptember 19.: Weisz Miksa lopás büntette stb. Rácz Jánosné magán okirat hamisítás büntette. Szumpt Ignác súlyos testi sértés büntette. Simon Józsefné emberölés vétsége. Pénzes József lopás büntette. — Szeptember 20.: Kaufman Simon nyomt. ut. becsületsértés. Pigler Julia s tsai m. elh. büntette. Pinke Lázár István súlyos testi sértés büntette. Szabó József család büntette. — Szeptember 23.: Szabó Mihály s tsai lopás büntette stb. Ifj. Bate József s tsai lopás büntette stb. Gulyás János s tsai hatóság elleni erőszak büntette. — Szeptember 26.: Kovács Györgyné emberölés vétsége. Takács János s tsai lopás büntette stb. Szentés Etel s tsai hatóság elleni erőszak büntette. — Szeptember 27.: Jánoky Jenő László hiv. sikkasztás büntette. — Szeptember 30.: Russ Salamon hamis tanúzás büntette. Arany Lajos s tsai sikkasztás büntette. Ifj. Blaskó János orgazdaság büntette stb.

Zongoraórákat ad kezdőknek ugyszintén haladókknak és akademián magánvizsgálatokra előkészít Peuser Emma Öreg-utca 3.

Az „Árpádfürdő“

hídeg uszodája folyó évi augusztus 12-én délután 13 órakor

MEGNYILOTT.

Bejárat kizárólag a Várkörutól (Csatornapart.)

Fürdő-idő:

Férfiak: Naponta reggel 6-8 óráig, délután 12-től este 8 óráig, szeptember hóban este 7 óráig.

Nők: Naponta reggel 9 óratól déli 1 óráig.

Fürdő-árak:

Felnőttek fürdőjege	30 fillér
Tanuló és gyermekjege közös vetteközében	20 fillér
Lepedő	14 fillér
Kis lepedő (gyermeknek)	10 fillér
Torlalkozó	6 fillér
Férfiuszorúha	6 fillér
Nőiuszorúha	10 fillér
Gyermekuszorúha	6 fillér
Fürdőkalap	6 fillér

Jegyek kizárólag a fürdőpénztárnál kaphatók.

Üzlet megnyitás!

Van szeremese a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy helyben a **Kessuth-utcában** (Czollner gyógyszerárral szemben)

férfi, női divat és rövidáru üzletet

nyitottam.

Midőn ezt a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozom, előre is biztosítom fiztelt vevőimet, hogy jó minőségű áruim s oleső áruim mellett pontos s lelkiismeretes kiszolgálásban fogom őket résztesíteni.

Tisztelettel

FALVAY FERENC.